

ANNEXES

Annex 1. Proposta de Valors de la Cerdanya

Una proposta per definir els valors i la identitat cerdana

La Cerdanya, terra de pas, terra de frontera

Tradicionalment, des de temps immemorials, el territori cerdà ha estat marcat per la seva orografia, envoltada de carenes de muntanyes i, per tant, comunicada per colls de muntanya (Coll de la Perxa, Collada de Toses) i amb una sortida natural vers l'Urgell a través del pas de riu Segre. Alhora, a l'ésser una vall pirinenca, ramats de tot Catalunya, des del baix imperi han vingut a pasturar. La Cerdanya durant el segle XII i XIV va proporcionar carn i blat a les principals ciutats de Catalunya. La Fira del cavall de Puigcerdà té orígens medievals i és que Puigcerdà durant la Baixa Edat Mitjana va ser un nucli de prosperitat econòmica i el mercat més important del Pirineu. Un exemple és, en el segle XIV-XV, la indústria dels Draps de Puigcerdà. Ara bé, al llarg dels segles, la terra cerdana ha estat lloc de pas natural vers el sud de França (Foix, Perpinyà) i per aquí hi han entrat exèrcits al llarg dels segles, des de Juli Cèsar fins les invasions napoleòniques. Per tant, també sempre ha estat un lloc estratègic, un pas clau en disputa entre els històricament poderosos estats espanyol i francès. La vall que ha fet possible l'històric eix de comunicació entre Perpinyà i la Seu d'Urgell, emprat tant per càtars com per carlins. Aquesta fesomia física del territori explica, també, la presència de búnquers desplegada a la dècada de 1940 per tota la vall per prevenir una possible invasió militar. Sigui com sigui, aquest doble caràcter de terra de pas, oberta, i de terra en disputa, que es reclou en ella mateixa i té por del que vingui de fora, es pot trobar, encara avui, present en l'esdevenir de la Cerdanya. Com no pot ser d'altra manera, el substrat històric, cultural i antropològic cerdà determina, almenys en part, el caràcter cerdà i la manera d'encara els reptes col·lectius.

La connexió amb la resta del territori català: el primer impacte

Arribat el segle XIX, el de les grans transformacions tecnològiques, urbanes i territorials, la Cerdanya visqué grans pertorbacions amb les tres guerres carlines. Alhora, el pas de mercaderies vers el territori francès i a la inversa anava incrementant-se per les demandes de creixement econòmic general. Igualment, s'anava expandint la xarxa de ferrocarril, que malgrat que el primer tren va arribar a Puigcerdà el 3 d'octubre de 1922, el projecte d'enllaçar Barcelona amb la frontera francesa per Puigcerdà ja s'havia insinuat dècades abans. Malgrat els retards lògics per la perforació de la Collada de Toses, les classes altes i benestants ja havien descobert la Cerdanya com a lloc estival d'esbarjo. Aquesta descoberta inicial, molt minoritària i elitista, marcaria l'esdevenidor de la comarca atès que poques dècades després començaria la massificació turística a través de la popularització dels esports de neu. La motorització del país a partir de la

segona meitat del segle XX no va fer més que incrementar la visió de la Cerdanya com un racó idíl·lic, un lloc ideal per reposar i per estar en contacte amb un entorn natural escassament alterat, per oposició a altres àrees del país, assenyalandament l'àrea metropolitana de Barcelona. D'aquesta manera, es va iniciar una transformació de l'estructura socioeconòmica del territori cerdà, que passava del predomini del sector primari al predomini del sector dels serveis de la mà del turisme.

La integració en el territori català: el segon impacte

Ara bé, la integració definitiva del territori cerdà amb la resta del país no tingué lloc fins l'any 1984, any de l'obertura del Túnel del Cadí. Fins a aquell moment, la Cerdanya havia restat com un territori de difícil accés, on s'hi arribava des del Ripollès o des de l'Alt Urgell per carreteres lentes de transitar, la qual cosa mantenia la comarca com un lloc d'esbarjo principalment lligat a l'activitat esportiva hivernal, i amb l'increment de l'oferta de les pistes d'esquí. L'accés a través del Túnel del Cadí va suposar un revulsiu en la planta econòmica i es va produir un notable increment del sector de la construcció de segones residències, que va transformar paisatgísticament la fesomia dels nuclis de població de la comarca i la seva xarxa viària, que es va haver d'eixamplar. Alhora, l'oferta de places turístiques (hotels, càmpings) va incrementar-se. D'ençà d'aleshores, el territori de pas i de conflicte que ancestralment havia estat la Cerdanya va passar a ser, definitivament, una terra d'acollida de turistes i passavolants i l'alternativa fonamental per guanyar-s'hi la vida. L'aposta estratègica pel turisme i per la construcció -amb tota la seva capacitat d'arrossegament que té- va situar la comarca en el punt on és ara. Amb els anys, la connexió amb l'àrea metropolitana de Barcelona s'ha escurçat per la millora de la via de comunicació, en un desplaçament que tot just dura 90 minuts. Així, la integració definitiva de la Cerdanya al territori català ha determinat la seva estructura econòmica, passant de ser una terra de frontera, de pas i de conflicte a una terra d'acollida però amb un sistema productiu poc resilient, poc depenent dels seus recursos endògens més enllà del patrimoni natural i cultural.

El futur col·lectiu

Actualment, la comarca es planteja el seu futur. Malgrat les divisions administratives i l'aposta pel turisme (d'estiu, d'hivern, de segona residència) i tot el que comporta, a la Cerdanya encara hi ha la mentalitat de viure en una comarca natural on els reptes tenen una dimensió col·lectiva que cal encarar de manera conjunta. La comarca, però, es debat entre potenciar el seu vessant turístic i consolidar-se com a de destí de referència per als habitants de l'àrea metropolitana de Barcelona -perquè per la banda francesa no hi arriba la mateixa puixança econòmica-, o bé definir un perfil propi a mig camí entre allò rural i allò urbà. L'aposta pel turisme feta fa dècades pesa massa com per trobar-li una alternativa, però alhora es vol preservar allò autòcton, allò propi amb l'aposta per

la producció agroalimentària de qualitat, pel paisatge, pel manteniment del territori. Per tant, la comarca aspira a fomentar una activitat turística sostenible i de qualitat, desmarcant-se progressivament del model de construcció especulativa de segones residències.

D'altra banda, l'amenaça del canvi climàtic posa en entredit el futur del turisme de neu, i cal pensar en alternatives. Així, la dialèctica ancestral entre tancar-se o malfiar-se del que ve de fora (terra de conflicte) per preservar el que és propi però, alhora, encaixar la principal font de riquesa que són els visitants de tota mena (terra de pas i d'acollida), sembla ser encara una qüestió a resoldre.

El present Pla de Reactivació Socioeconòmica de la Cerdanya té en compte aquest bagatge històric, social i cultural de la Cerdanya i aposta per la creació d'un relat que situï al centre del debat públic el futur col·lectiu de la Cerdanya alhora que les propostes d'acció que ja conté aposten per l'equilibri entre allò forà i allò local.

Els valors de la Cerdanya

És rellevant recuperar la construcció social dels valors que té com a propis la societat cerdana i decidir quins es volen mantenir, quins es volen transformar i quins es volen potenciar. L'objectiu últim és reivindicar-se de cara enfora i amb la societat cerdana mateix, generant un sentiment de pertinença i orgull. És necessari recuperar l'autoreconeixement, en termes de reivindicar la identitat cerdana com quelcom propi i únic.

Per poder definir els valors que constitueixen la identitat cerdana es proposa identificar -los en els tres moments següents:

PASSAT → Quins valors ens vénen donats?

PRESENT → Quins valors tenim en aquests moments?

Fer pinya davant de les dificultats

Acollir nouvinguts

Respecte

L'educació

El valor del treball i l'esforç

L'amor a la terra

Entre d'altres

FUTUR → Quins valors es volen mantenir? I quins transformar? I construir? I potenciar?

Annex 2. Taula de control de la implementació d'un banner als webs dels Ajuntaments de la Cerdanya

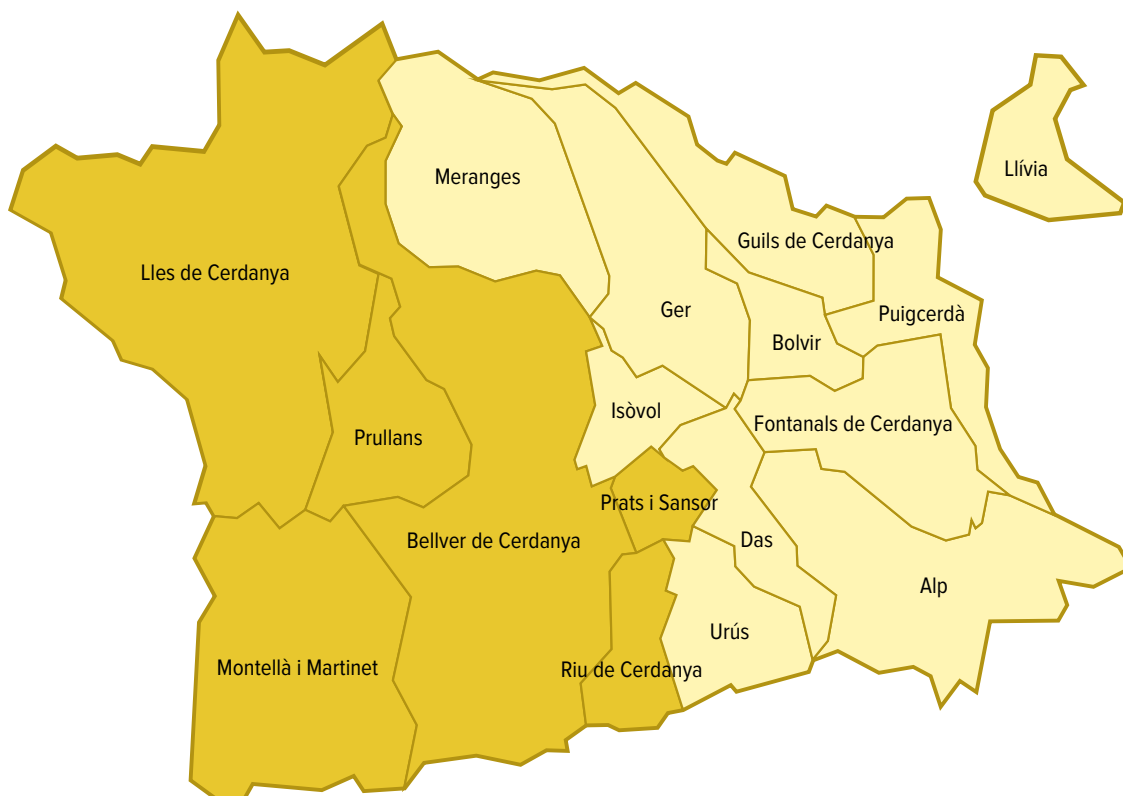
	Banner promocional de la marca <<La gran vall del Pirineu>>
Alp	No
Bellver de Cerdanya	No
Bolvir	No
Das	No
Fontanals de Cerdanya	Sí
Ger	Sí
Guils de Cerdanya	No
Isòvol	No
Llívia	No
Lles de Cerdanya	No
Meranges	No
Montellà i Martinet	No
Prans i Sansor	No
Prullans	No
Puigcerdà	No
Riu de Cerdanya	No
Urús	No

Annex 3. Propostes de banner

Annex 4. La valoració de les enquestes

Mapa de la Cerdanya

La comarca de la Cerdanya està formada per 17 municipis, els quals es troben entre les províncies de Girona (11) i Lleida (6). Al mapa hi podem veure els municipis de la província de Girona en color groc clar i els municipis de la província de Lleida en color groc fosc.

La comarca de la Cerdanya té 18.192 habitants i Puigcerdà n'és la capital i el municipi amb més població, amb 9.258 habitants (dades del 2019). A l'hora de preparar l'enfocament de l'enquesta, s'ha maldat també per tenir present la realitat de la representativitat demogràfica dels 17 municipis de la Cerdanya, ja que hi ha diferències molt marcades.

Municipi	Habitants (2020)	Percentatge sobre el total d'habitants de la comarca
Alp	1593	9,0%
Bellver de Cerdanya	2005	10,82%
Bolvir	375	2,02%
Das	234	1,26%

Fontanals de Cerdanya	437	2,36%
Ger	449	2,42%
Guils de Cerdanya	549	2,96%
Isòvol	281	1,52%
Lles de Cerdanya	270	1,46%
Llívia	1431	7,72%
Meranges	100	0,54%
Montellà i Martinet	578	3,12%
Prats i Sansor	222	1,20%
Prullans	226	1,22%
Puigcerdà	9486	51,20%
Riu de Cerdanya	93	0,50%
Urús	196	1,06%
Total	18525	100%

Havent observat a la taula la demografia de la Cerdanya, encara ha semblat adient per a plasmar millor la realitat comarcal fer una comparativa de la suma dels habitants dels quatre municipis grans respecte a la resta quant a representativitat de nombre d'habitants.

Municipi	Habitants (2020)	Percentatge sobre el total d'habitants de la comarca
Puigcerdà	9486	51,20%
Bellver de Cerdanya	2005	10,82%
Alp	1593	9,0%

Llívia	1431	7,72%
Total	14515	78,74%

Resta de municipis de la Cerdanya	Habitants (2020)	Percentatge sobre el total d'habitants de la comarca
Total	4010	21,26%

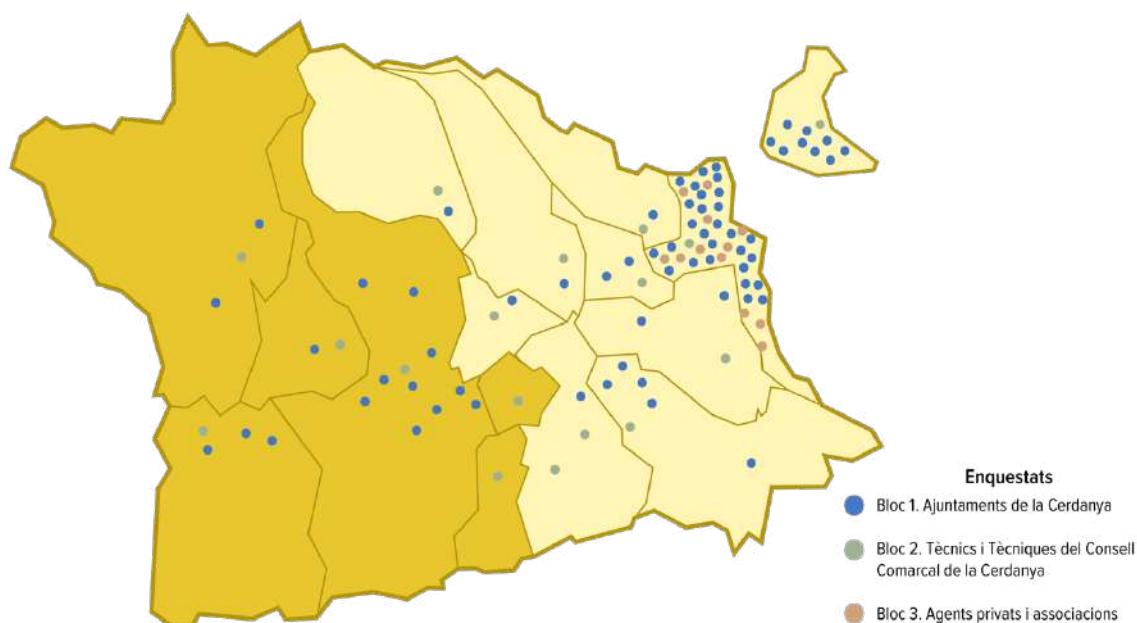
S'ha considerat adient tenir present el parer dels ajuntaments i de tècnics i tècniques del Consell Comarcal de la Cerdanya en matèria de desenvolupament socioeconòmic per arribar amb més garanties a una prioritització acurada de les línies estratègiques a seguir.

A l'hora de planificar com dur a terme l'enquesta, s'ha decidit passar la mateixa enquesta però fer-ho separatament en tres blocs:

- **Bloc 1:** Ajuntaments de la Cerdanya (17 respostes)
- **Bloc 2:** tècnics i tècniques de diverses àrees del Consell Comarcal de la Cerdanya (13 respostes)
- **Bloc 3:** diversos agents privats i associacions de la Cerdanya representatius (69 respostes)

El següent mapa situa geogràficament la distribució de les respostes obtingudes.

Distribució geogràfica de les respostes obtingudes

A l'hora de preparar l'enfocament de l'enquesta, s'ha maldat també per tenir present la realitat de la representativitat demogràfica dels 17 municipis de la Cerdanya, ja que hi ha diferències molt marcades. Així, en el cas dels Blocs 1 i 2, aquesta representativitat no té cap sentit, ja que el primer representa a cadascun dels ajuntaments de la comarca i el segon a tècnics de diverses àrees del Consell Comarcal. Tanmateix, s'ha trobat rellevant i interessant el fet de plasmar aquesta realitat en els enquestats del Bloc 3.

A la següent taula comparativa hi podem copsar el percentatge que representa cada municipi respecte el total d'habitants i el percentatge d'enquestats respecte el total de respostes obtingudes del Bloc 3, "Agents privats i associacions".

Municipi	Habitants (2019)	Percentatge sobre el total d'habitants de la comarca	respostes	Percentatge sobre el total de respostes
Alp	1580	8,68%	5	7,2%
Bellver de Cerdanya	1937	10,64%	10	14,5%
Bolvir	369	2,02%	2	2,9%
Das	253	1,39%	1	1,4%
Fontanals de Cerdanya	444	2,44%	2	2,9%

Ger	448	2,46%	1	1,4%
Guils de Cerdanya	537	2,95%	1	1,4%
Isòvol	281	1,54%	1	1,4%
Lles de Cerdanya	253	1,39%	2	2,9%
Llívia	1417	7,79%	9	13%
Meranges	104	0,57%	1	1,4%
Montellà i Martinet	579	3,18%	3	4,3%
Prats i Sansor	219	1,20%	0	0%
Prullans	231	1,27%	1	1,4%
Puigcerdà	9258	50,89%	30	43,5%
Riu de Cerdanya	93	0,51%	0	0%
Urús	1891	1,04%	0	0%
Total	8192	100	69	100%

Havent observat a la taula la demografia de la Cerdanya, encara ha semblat adient per a plasmar millor la realitat comarcal fer una comparativa de la suma dels habitants dels quatre municipis grans respecte a la resta quant a representativitat de nombre d'habitants i de nombre d'enquestats.

Municipi	Habitants (2019)	Percentatge sobre el total d'habitants de la comarca	Respostes	Percentatge sobre el total de respostes
Puigcerdà	9258	50,89%	30	43,5%
Bellver de Cerdanya	1937	10,64%	10	14,5%
Alp	1580	8,68%	5	7,2%
Llívia	1417	7,79%	9	13%
Total	14192	78,01%	54	78,26%

Resta de municipis de la Cerdanya	Habitants (2019)	Percentatge sobre el total d'habitants de la comarca	Respostes	Percentatge sobre el total de respostes
Total	4000	21,99%	15	21,74%

Bloc 1. Ajuntaments de la Cerdanya

El primer bloc, aplega a tots els ajuntaments de la comarca. Abans d'enviar-se l'enquesta, s'ha estudiat cada cas concret per a determinar qui seria la persona més indicada per a respondre-la, tenint present les característiques pròpies del municipi concret. D'aquesta manera, s'ha adreçat l'enquesta de manera personalitzada, incloent un petit escrit on s'identifica la persona a qui va adreçada, amb la finalitat d'aconseguir un resultat el més acurat possible. Han estat respostes bàsicament per alcaldes, alcaldesses, regidors de l'àrea econòmica i d'altres àrees tècniques i secretaris i secretàries bons coneixedors de la realitat municipal.

Bloc 2. Tècnics i tècniques del Consell Comarcal de la Cerdanya

El segon bloc és constituït per tècnics i tècniques de diverses àrees del Consell Comarcal de la Cerdanya especialment rellevants en l'àmbit socioeconòmic pel seu sector de treball. Són persones coneixedores de la realitat comarcal, a les quals se'ls ha adreçat de manera personalitzada l'enquesta, l'aportació de les quals és interessant des d'una vessant més àmplia del conjunt de la comarca *Vegeu llista de la pàgina 6.*

Bloc 3. Agents privats i associacions de la Cerdanya

El tercer bloc és el que s'ha fet arribar a un nombre més extens de persones i és constituït per diversos agents privats i associacions de la comarca especialment representatius, tot vetllant per a aconseguir plasmar la realitat conjunta de les especificitats de la comarca de manera proporcionada tant quant a la diversitat dels àmbits econòmics com quant a la representativitat municipal i associativa d'aquesta. *Vegeu llista de la pàgina 154.*

L'explotació separada de l'enquesta mostra que els ajuntaments i els tècnics del Consell Comarcal tenen uns resultats força semblants entre si, mentre que els agents privats i les associacions, plasmen una realitat força diferent. Per a fer una lectura de l'explotació més representativa, si sumem les tres primeres opcions triades per cada línia (Prioritat 1, 2 i 3), podem valorar millor el conjunt. Al següent quadre, hi exposem les línies ja ordenades per l'ordre de preferència resultant.

- Bloc 1: Ajuntaments
- Bloc 2: Tècnics Consell Comarcal
- Bloc 3: Agents privats i associacions

Línia estratègica	Bloc 1	Bloc 2	Bloc 3	Prioritat
Habitatge	76,48%	76,92%	57,9%	1
Comerç i indústria	70,59%	46,15%	73,9%	2
Connectivitat	70,59%	61,54%	37,6%	3
Turisme	29,41%	46,15%	60,6%	4
Formació	47,06%	38,46%	23,2%	5
Identitat Cerdana	5,88%	38,46%	40,5%	6

Blocs 1 i 2: Ajuntaments i tècnics i tècniques del Consell:

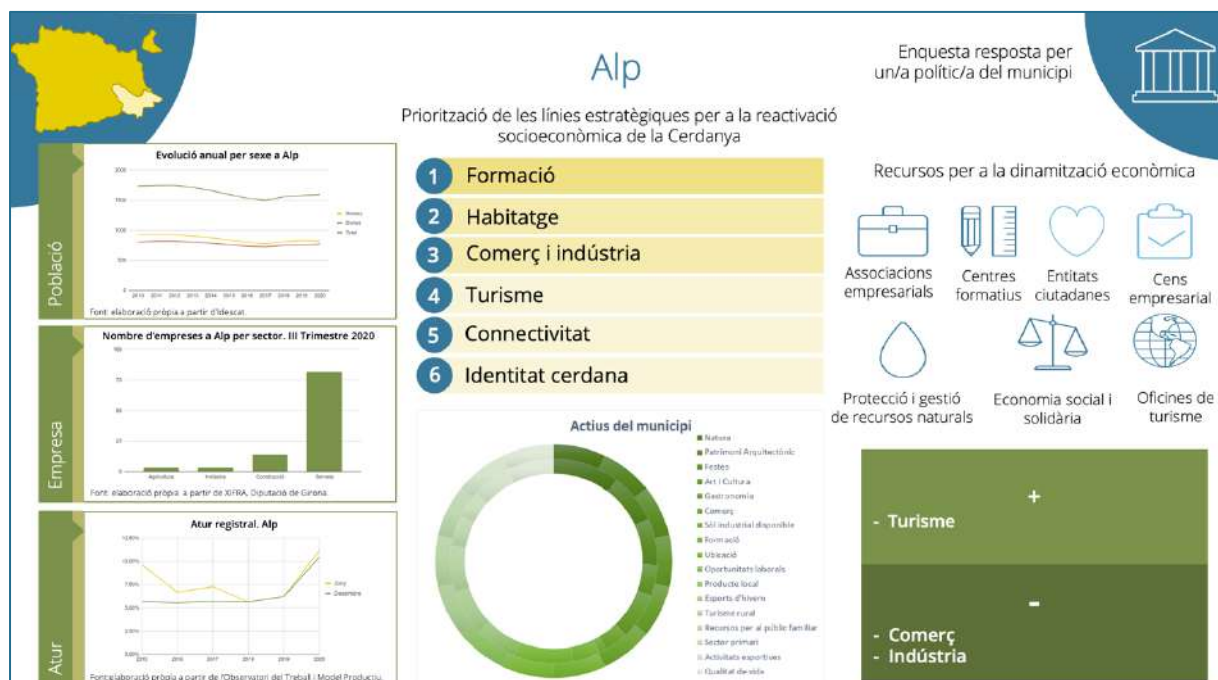
- Els ajuntaments i els tècnics del Consell Comarcal prioritzen de manera força clara les línies "Habitatge" i "Connectivitat"
- "Comerç i indústria" també hi és molt representatiu en tots dos casos
- "Turisme" és molt més prioritari per als tècnics, que el posen al mateix nivell de priorització que "Comerç i indústria"
- "Identitat cerdana" té molt poc pes per als ajuntaments
- "Formació" queda com a prioritat 4 per als ajuntaments
- "Identitat cerdana" i "Formació" tenen el mateix pes per als tècnics

Bloc 3: Agents i associacions:

- Les línies de priorització són força menys marcades, excepte el cas de "Comerç i indústria", que esdevé de manera palesa la principal prioritat
- "Turisme" hi té un pes important, esdevenint la Prioritat 2
- "Habitatge" esdevé la tercera línia prioritària
- Aquest Bloc és el que posa més en relleu "Identitat cerdana"
- "Connectivitat" i "Formació" són els que hi tenen menys pes

Finalment, els resultats concrets de l'explotació completa es troben a [l'Annex 9](#).

Annex 5. Els resultats de l'enquesta a municipis

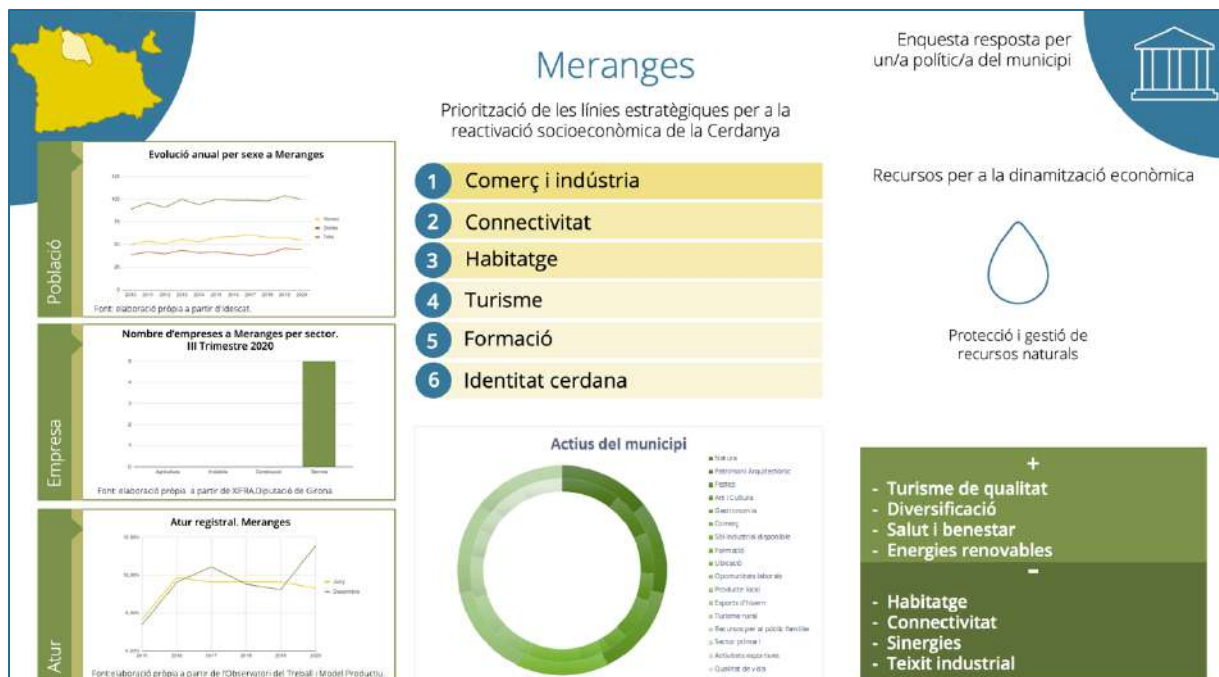

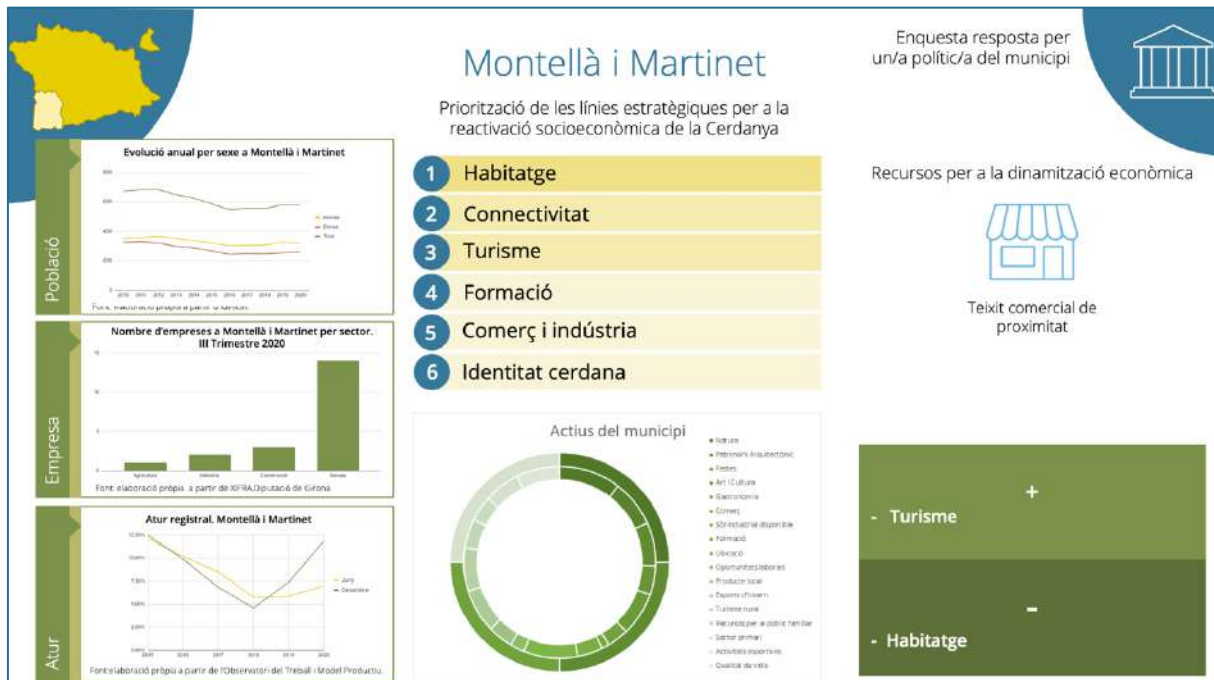

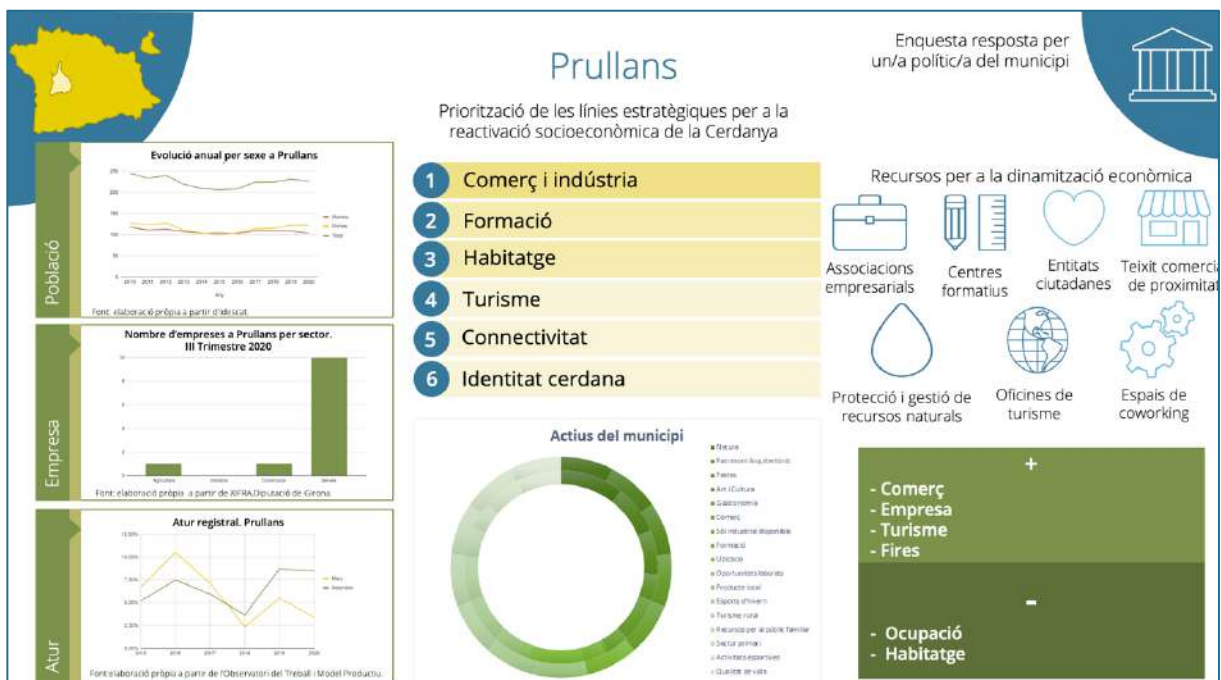

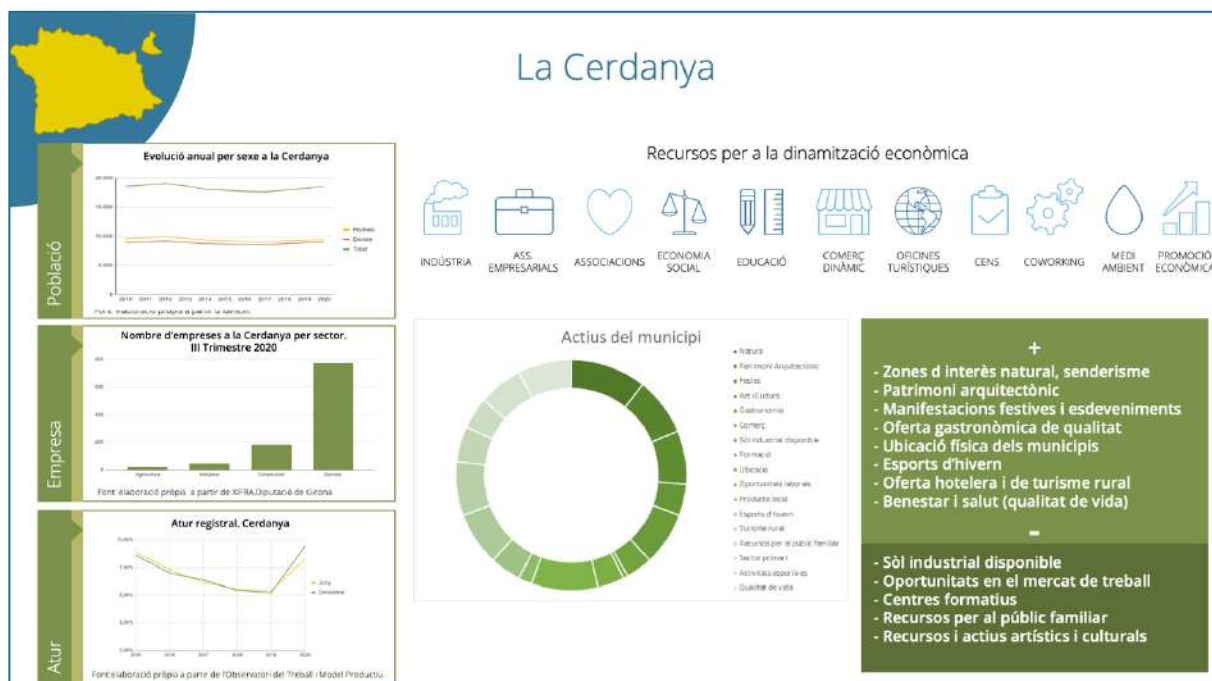

La darrera fitxa combina els resultats de l'enquesta als representants dels municipis i ofereix una caracterització de tot el conjunt de la comarca. Les principals conclusions d'aquesta primera aproximació al territori són les següents:

- La població de la Cerdanya no segueix una tendència clara a l'alta ni a la baixa, sinó que es manté estable al voltant dels 18.500 habitants.
- El sector econòmic amb més pes al territori és el dels serveis, tot i que és la comarca de Catalunya en què la construcció representa un percentatge major del PIB, un 14,1% l'any 2019.
- Els principals punts forts de la Cerdanya són el seu patrimoni natural i arquitectònic que, sumats a la important oferta d'esports d'hivern i a la gastronomia de qualitat, fan de la comarca un destí de turisme rural molt atractiu.
- Altres actius del territori són el programa d'esdeveniments i altres manifestacions festives i la ubicació dels municipis. En general, els seus habitants gaudeixen d'una qualitat de vida elevada.
- Pel que fa als punts dèbils, destaquen la manca de sòl industrial disponible i l'oferta limitada d'oportunitats laborals, que s'ha vist agreujada arran de la crisi de la COVID-19. Al 2019, l'atur registral a la Cerdanya va assolir un mínim lleugerament per sobre del 5%, però la pandèmia ha fet que aquesta taxa s'hagi gairebé duplicat al 2020.
- Per últim, els agents del territori també consideren que caldria incrementar el nombre de centres formatius i l'oferta de recursos per al públic familiar, així com els recursos i actius artístics i culturals.

Annex 6. Enquestes en línia enviades als ajuntaments, Consell Comarcal de la Cerdanya i agents privats i associacions

Priorització de les línies estratègiques del Pla de Reactivació socioeconòmica Covid-19 en l'àmbit de l'ocupació de la comarca de la Cerdanya 2020-2021

Benvolgut/da,

Des del Consell Comarcal de la Cerdanya, us demanem uns minuts del vostre temps per a respondre aquesta enquesta, amb la qual volem prioritzar les temàtiques que abordarà el Pla de Reactivació.

Caldria que les ordenéssiu per ordre de prioritat, essent 1 "màxima prioritat" i 6 "mínima prioritat" (eviteu donar la mateixa prioritat a més d'una línia).

Gràcies per endavant.

Nom i cognoms

Texto de respuesta corta

Municipi de l'empresa o ens:

1. Alp
2. Bellver de Cerdanya
3. Bolvir
4. Das
5. Fontanals de Cerdanya
6. Ger
7. Guils de Cerdanya
8. Isòvol

9. Lles de Cerdanya
10. Llívia
11. Meranges
12. Montellà i Martinet
13. Prats i Sansor
14. Prullans
15. Puigcerdà
16. Riu de Cerdanya
17. Urús

...

Empresa o entitat

Texto de respuesta corta

Linia 1. Identitat cerdana

Reforçar la identitat cerdana, tot posant-nos en valor com a col·lectivitat. Cal vetllar pel patrimoni natural i cultural que tenim.

☐ Prioritat 1

☐ Prioritat 2

☐ Prioritat 3

☐ Prioritat 4

☐ Prioritat 5

☐ Prioritat 6

Linia 2. Connectivitat

Necessitat de disposar de fibra òptica a totes les llars i empreses del territori cerdà i impulsar comunitats creatives que ajudin al foment de l'emprenedoria digital.

☐ Prioritat 1

☐ Prioritat 2

☐ Prioritat 3

☐ Prioritat 4

☐ Prioritat 5

☐ Prioritat 6

Linia 3. Habitatge

Garantir l'accés a l'habitatge, fomentant-ne la rehabilitació als nuclis urbans i avançar en el desenvolupament de les energies renovables en els equipaments públics.

- ☐ Prioritat 1
- ☐ Prioritat 2
- ☐ Prioritat 3
- ☐ Prioritat 4
- ☐ Prioritat 5
- ☐ Prioritat 6

...

Linia 4. Comerç i indústria

Potenciar i acompanyar el comerç i el producte de proximitat de la Cerdanya, així com les empreses industrials per diversificar la base econòmica de la comarca.

- ☐ Prioritat 1
- ☐ Prioritat 2
- ☐ Prioritat 3
- ☐ Prioritat 4
- ☐ Prioritat 5
- ☐ Prioritat 6

Línia 5. Turisme

Gestionar els recursos naturals i culturals de la comarca per diversificar i desestacionalitzar el flux turístic (millora de senders, Via Blava, Salut i Benestar)

- ☐ Prioritat 1
- ☐ Prioritat 2
- ☐ Prioritat 3
- ☐ Prioritat 4
- ☐ Prioritat 5
- ☐ Prioritat 6

Línia 6. Formació

Apostar per la qualificació professional de les persones i l'ocupació en oficis (fusteria, serralleria, pintura, llauneria, jardineria...), potenciant l'oferta formativa i les metodologies d'aprenentatge (participació per mitjà del mòbil).

- ☐ Prioritat 1
- ☐ Prioritat 2
- ☐ Prioritat 3
- ☐ Prioritat 4
- ☐ Prioritat 5
- ☐ Prioritat 6

Altres línies d'actuació a prioritzar

Si heu trobat a faltar alguna temàtica d'interès, us preguem que la presenteu breument.

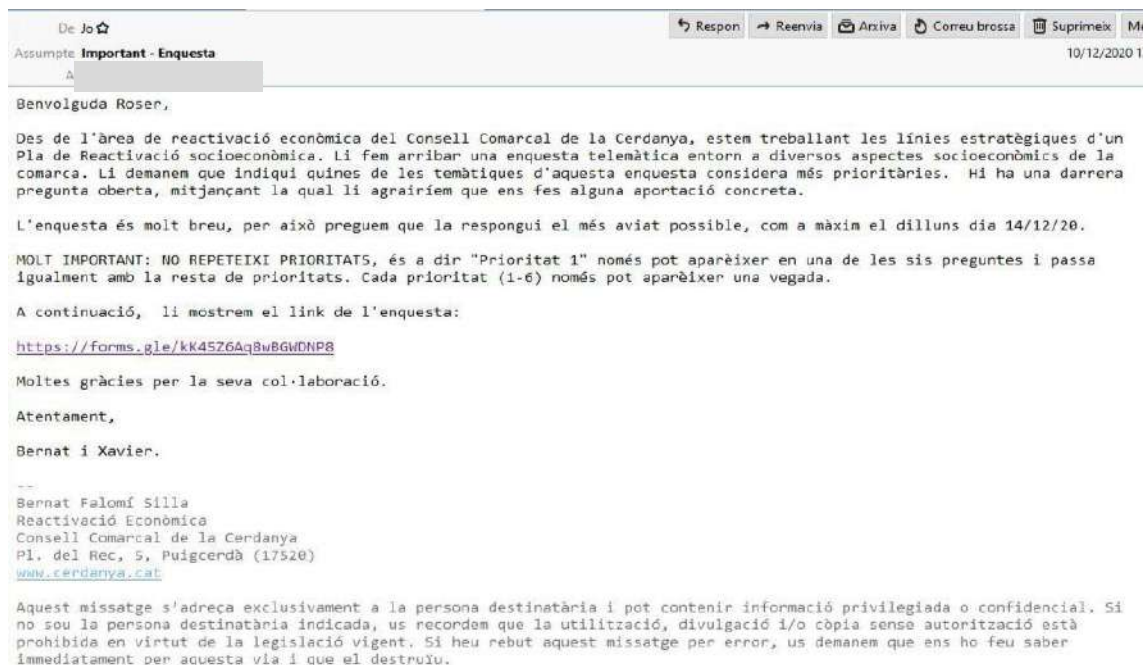
Texto de respuesta corta

Annex 7. Exemples de correus electrònics de presentació de l'enquesta

Bloc 1. Ajuntaments de la Cerdanya

Bloc 2. Tècnics i tècniques del Consell Comarcal de la Cerdanya

Bloc 3. Agents privats i associacions

